

USTAWA
z dnia 24 maja 1989 r.

o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych

Opracowano na podstawie: Dz. U z 1989 r. Nr 33, poz. 175, Nr 41, poz. 229, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, z 1997 r. Nr 121, poz. 769 i 770, z 2006 r. Nr 235, poz. 1699, z 2011 r. Nr 233, poz. 1381.

Rozdział 1
Rozpoznawanie spraw gospodarczych

Art. 1.

Rozpoznawanie spraw gospodarczych powierza się sądom rejonowym i sądom okręgowym, w których tworzy się odrębne jednostki organizacyjne (sądy gospodarcze).

[Art. 2.

1. Sprawami gospodarczymi są sprawy ze stosunków cywilnych między przedsiębiorcami prowadzącymi działalność gospodarczą na zasadach określonych w odrębnych przepisach, w zakresie prowadzonej przez nich działalności gospodarczej.

2. Ponadto sprawami gospodarczymi są sprawy:

- 1) ze stosunku spółki oraz dotyczące roszczeń, o których mowa w art. 291–300 i art. 479–490 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. Nr 94, poz. 1037, z późn. zm.¹⁾),*
- 2) przeciwko przedsiębiorcom o zaniechanie naruszania środowiska i przywrócenie do stanu poprzedniego lub o naprawienie szkody z tym związanej oraz o zakazanie albo ograniczenie działalności zagrażającej środowisku,*
- 3) między organami przedsiębiorstwa państwowego,*
- 4) między przedsiębiorstwem państwowym lub jego organami a jego organem założycielskim lub organem sprawującym nadzór,*
- 5) z zakresu postępowania o poprawie gospodarki przedsiębiorstwa państwowego oraz jego upadłości,*
- 6) z zakresu prawa upadłościowego i naprawczego,*
- 7) o nadanie klauzuli wykonalności tytułom egzekucyjnym, którymi są orzeczenia sądu gospodarczego prawomocne lub podlegające natychmiastowemu wykonaniu albo ugoda zawarta przed tym sądem,*
- 8) inne, przekazane przez odrębne przepisy.*

3. Nie są sprawami gospodarczymi sprawy o podział majątku wspólnego wspólników po rozwiązaniu spółki cywilnej.]

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 102, poz. 1117, z 2003 r. Nr 49, poz. 408, Nr 229, poz. 2276, z 2005 r. Nr 132, poz. 1108, Nr 183, poz. 1538, Nr 184, poz. 1539, z 2006 r. Nr 133, poz. 935, Nr 208, poz. 1540.

<Art. 2.

- 1. Sprawami gospodarczymi są sprawy ze stosunków cywilnych między przedsiębiorcami w zakresie prowadzonej przez nich działalności gospodarczej.**
- 2. Ponadto sprawami gospodarczymi są sprawy:**
 - 1) określone w ust. 1, choćby którakolwiek ze stron zaprzestała prowadzenia działalności gospodarczej;**
 - 2) ze stosunku spółki oraz dotyczące roszczeń, o których mowa w art. 291–300 i art. 479–490 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. Nr 94, poz. 1037, z późn. zm.²⁾);**
 - 3) przeciwko przedsiębiorcom o zaniechanie naruszania środowiska i przywrócenie do stanu poprzedniego lub o naprawienie szkody z tym związanej oraz o zakazanie albo ograniczenie działalności zagrażającej środowisku;**
 - 4) między organami przedsiębiorstwa państwowego;**
 - 5) między przedsiębiorstwem państwowym lub jego organami a jego organem założycielskim lub organem sprawującym nadzór;**
 - 6) z zakresu prawa upadłościowego i naprawczego;**
 - 7) o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu, którym jest orzeczenie sądu gospodarczego prawomocne lub podlegające natychmiastowemu wykonaniu albo ugoda zawarta przed tym sądem, jak również innemu tytułowi egzekucyjnemu, obejmującemu roszczenia, które, gdyby były rozpoznawane przez sąd, należałyby do właściwości sądów gospodarczych;**
 - 8) o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego opartego na prawomocnym lub podlegającym natychmiastowemu wykonaniu orzeczeniu sądu gospodarczego albo ugodzie zawartej przed tym sądem, jak również innego tytułu wykonawczego obejmującego roszczenie, które, gdyby było rozpoznawane przez sąd, należałoby do właściwości sądów gospodarczych;**
 - 9) o ustalenie, że orzeczenie sądu lub rozstrzygnięcie innego organu państwa obcego wydane w sprawie gospodarczej podlega albo nie podlega uznaniu;**
- 10) inne, przekazane przez odrębne przepisy.>**

Nowe brzmienie art. 2 wchodzi w życie z dn. 3.05.2012 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 233, poz. 1381).

Art. 3. (skreślony).

Rozdział 2**Zmiany w przepisach obowiązujących****Art. 4.**

W ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 31, poz. 137 i z 1989 r. Nr 4, poz. 24) wprowadza się następujące zmiany:

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 102, poz. 1117, z 2003 r. Nr 49, poz. 408 i Nr 229, poz. 2276, z 2005 r. Nr 132, poz. 1108, Nr 183, poz. 1538 i Nr 184, poz. 1539, z 2006 r. Nr 133, poz. 935 i Nr 208, poz. 1540, z 2008 r. Nr 86, poz. 524, Nr 118, poz. 747, Nr 217, poz. 1381 i Nr 231, poz. 1547, z 2009 r. Nr 13, poz. 69, Nr 42, poz. 341 i Nr 104, poz. 860 oraz z 2011 r. Nr 92, poz. 531, Nr 102, poz. 585, Nr 106, poz. 622, Nr 133, poz. 767 i Nr 201, poz. 1182.

1) po art. 19 dodaje się art. 19¹ w brzmieniu:

- "Art. 19¹. §1. Minister Sprawiedliwości, w drodze rozporządzenia, tworzy w sądach wojewódzkich oraz w sądach rejonowych, mających siedzibę w miastach będących siedzibą wojewódzkich rad narodowych, odrębne jednostki organizacyjne do spraw gospodarczych (sądy gospodarcze).
- §2. W tym samym trybie Minister Sprawiedliwości może przekazać jednemu sądowi wojewódzkiemu rozpoznawanie spraw gospodarczych z właściwości innego sądu wojewódzkiego oraz utworzyć odrębne jednostki organizacyjne do spraw gospodarczych (sądy gospodarcze) w innych sądach rejonowych niż określone w § 1.
- §3. Do orzekania w jednostkach, o których mowa w §1 i 2, wyznacza się sędziów i ławników szczególnie obeznanych z problematyką gospodarczą.
- §4. Minister Sprawiedliwości, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe zasady i tryb wyznaczania sędziów o których mowa w §3.";

2) w art. 26 dodaje się § 3 w brzmieniu:

- "§3. Prezes sądu wojewódzkiego zwołuje co najmniej raz w roku konferencję sędziów rozpoznających sprawy gospodarcze, w celu omówienia wniosków wpływających z okresowej analizy orzeczeń w sprawach gospodarczych. W konferencji uczestniczą zaproszeni przez prezesa przedstawiciele zainteresowanych organów, instytucji i organizacji gospodarczych."

Art. 5.

W ustawie z dnia 20 września 1984 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. Nr 45, poz. 241) art. 5 otrzymuje brzmienie:

- "Art. 5. 1. Sąd Najwyższy dzieli się na: Izbę Administracyjną, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, Izbę Cywilną, Izbę Karną oraz Izbę Wojskową.
2. Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych sprawuje, w granicach i trybie określonym przez właściwe przepisy, nadzór nad orzecznictwem sądowym w sprawach z zakresu prawa pracy, wynalazczych, ubezpieczeń społecznych oraz w sprawach skarg na decyzje administracyjne, a także w sprawach przekazanych na podstawie przepisów szczególnych.
3. Izba Cywilna sprawuje, w granicach i trybie określonym przez właściwe przepisy, nadzór nad orzecznictwem sądowym w sprawach cywilnych i gospodarczych.
4. Izba Karną sprawuje, w granicach i trybie określonym przez właściwe przepisy, nadzór nad orzecznictwem sądowym w

sprawach karnych należących do właściwości sądów powszechnych.

5. Izba Wojskowa sprawuje, w granicach i trybie określonym przez właściwe przepisy, nadzór nad orzecznictwem sądów wojskowych."

Art. 6.

W Kodeksie postępowania cywilnego wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2:
 - a) § 2 skreśla się,
 - b) w § 3 wyrazy "również" oraz "inne" skreśla się;
- 2) w art. 99 wyrazy "jednostkom gospodarki uspołecznionej" zastępuje się wyrazem "stronom";
- 3) po art. 479 dodaje się nowy dział IVa w brzmieniu:

"Dział IVa

Postępowanie w sprawach gospodarczych

Art. 479¹. §1. Przepisy niniejszego działu stosuje się w sprawach ze stosunków cywilnych między podmiotami gospodarczymi, w zakresie prowadzonej przez nie działalności gospodarczej (sprawy gospodarcze).

§2. Sprawami gospodarczymi, w rozumieniu niniejszego działu, są także sprawy:

- 1) ze stosunku spółki,
- 2) przeciwko podmiotom gospodarczym o zaniechanie naruszania środowiska i przywrócenie do stanu poprzedniego lub naprawienie szkody z tym związanej oraz zakazanie lub ograniczenie działalności zagrażającej środowisku,
- 3) należące do właściwości sądów na podstawie przepisów o przeciw działaniu praktykom monopolistycznym w gospodarce narodowej.

Art. 479². §1. Podmiotami gospodarczymi są w szczególności podmioty określone w przepisach o działalności gospodarczej, w przepisach o działalności gospodarczej z udziałem podmiotów zagranicznych oraz o zasadach prowadzenia na terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej działalności gospodarczej w zakresie drobnej wytwórczości przez zagraniczne osoby prawne i fizyczne, a także banki.

§2. Przepisów niniejszego działu nie stosuje się w sprawach, w których przynajmniej jedną ze stron jest:

- 1) osoba fizyczna prowadząca osobiście, nie wymagającą zgłoszenia do ewidencji, działalność gospodarczą,
z której zarobek stanowi dodatkowe źródła dochodu,

- 2) indywidualny rolnik w zakresie prowadzonej przez niego działalności wytwórczej, dotyczącej produkcji roślinnej, zwierzęcej, ogrodnictwa i sadownictwa.

Art.479³. §1. Sprawy gospodarcze rozpoznają sądy wojewódzkie, z wyjątkiem spraw, dla których zastrzeżona jest właściwość sądów rejonowych.

§2. Do właściwości sądów rejonowych należą sprawy:

- 1) w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza 5.000.000 zł,
- 2) o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, niezależnie od wartości przedmiotu sporu,
- 3) inne, przekazane tym sądom przez odrębne przepisy.

Art. 479⁴. Przepis art. 34 na zastosowanie również w sprawach o zawarcie umowy, ustalenie jej treści oraz o zmianę umowy.

Art. 479⁵. §1. W pierwszej instancji sąd rozpoznaje sprawy w składzie jednego sędziego bez udziału ławników, jeżeli:

- 1) pozwany nie złożył odpowiedzi na pozew lub uznał uznał powództwo albo
- 2) wartość przedmiotu sporu nie przekracza 500 000 zł.

§2. Prezes sądu pierwszej instancji może zarządzić rozpoznanie każdej sprawy w składzie jednego sędziego bez udziału ławników.

§3. Prezes sądu pierwszej instancji może zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów zawodowych, jeżeli uzna to za wskazanie także ze względu na jej precedensowy charakter.

Art. 479⁶. Organizacje podmiotów gospodarczych, za zgodą zrzeszonego w nich podmiotu gospodarczego, mogą wziąć udział w toczącym się postępowaniu, w którym podmiot ten występuje w charakterze strony.

Art. 62 i 63 stosuje się odpowiednio.

Art. 479⁷. W postępowaniu przed sądem gospodarczym zdolność sądową mają także podmioty gospodarcze będące jednostkami organizacyjnymi, nie mającymi osobowości prawnej, utworzone zgodnie z przepisami prawa, jeżeli ich przedmiot działania obejmuje prowadzenie działalności gospodarczej.

Art. 479⁸. Pełnomocnikiem zagranicznego podmiotu gospodarczego może być również pełnomocnik ustanowiony do reprezentowania tego podmiotu wobec polskich organów administracji państwowej, na podstawie przepisów o zasadach prowadzenia na terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej działalności gospodarczej w zakresie drobnej wytwórczości przez zagraniczne osoby prawne i fizyczne, a także banki.

Art. 479⁹. §1. W toku sprawy strona reprezentowana przez adwokata lub radcę prawnego jest obowiązana doręczać odpisy pism pro-

cesowych z załącznikami bezpośrednio stronie przeciwnej. Do pisma procesowego wniesionego do sądu strona dołącza dowód doręczenia drugiej stronie odpisu pisma albo dowód wysłania go listem poleconym.

§2. Przepis § 1 nie dotyczy wniesienia pozwu wzajemnego, rewizji, zażalenia, sprzeciwu od wyroku zaocznego, sprzeciwu od nakazu zapłaty, zarzutów od nakazu zapłaty, wniosku o zabezpieczenie powództwa i skargi o wznowienie postępowania, które strona jest obowiązana złożyć w sądzie z odpisami dla strony przeciwnej.

Art. 479¹⁰. Sąd, z urzędu lub na wniosek, zarządza odbycie posiedzenia lub jego części przy drzwiach zamkniętych także wtedy, gdy mogą być ujawnione okoliczności stanowiące tajemnicę produkcyjną lub handlową strony.

Art. 479¹¹. Sąd umarza postępowanie zawieszone na zgodny wniosek stron oraz z przyczyn wskazanych w art. 177 § pkt 5 i 6, jeżeli wniosek o podjęcie postępowania nie został zgłoszony w ciągu roku od daty postanowienia o zawieszeniu.

Art. 479¹². §1. Powód powinien dołączyć do pozwu odpis reklamacji lub wezwania do dobrowolnego spełnienia żądania i oświadczenia co do stanowiska pozwanego w tym przedmiocie oraz informację lub odpisy pism o próbie wyjaśnienia spornych kwestii w drodze rokowań.

§2. Niezłożenie odpisu wezwania do dobrowolnego spełnienia żądania lub reklamacji może być usunięte w trybie art. 130.

§3. Niezależnie od wyniku sprawy sąd może obciążyć kosztami procesu w całości lub części tę stronę, która przez zaniechanie czynności wymienionych w § 1 przy czyniła się do zbędnego wytoczenia sprawy lub wadliwego określenia jej zakresu.

Art. 479¹³. §1. Sąd może uznać za niedopuszczalne cofnięcie pozwu, zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia tylko wtedy, gdy okoliczności sprawy wskazują, że wymienione czynności są wynikiem niedozwolonych praktyk monopolistycznych lub ograniczających samodzielność podmiotów gospodarczych albo gdy wymaga tego ochrona produkcji należytej jakości.

§2. Sąd uzna ugodę zawartą przez strony za niedopuszczalną tylko wtedy gdy jej treść jest niezgodna z prawem lub sprzeczna z zasadami współżycia społecznego, a także wtedy gdy wymaga tego ochrona środowiska lub ochrona produkcji należytej jakości.

Art. 479¹⁴. §1. Pozwany jest obowiązany do wniesienia odpowiedzi na pozew w terminie dwutygodniowym od otrzymania pozwu. W sprawach o zawarcie, zmianę i rozwiązanie umowy oraz o ustalenie jej treści termin ten wynosi tydzień. Przewodniczący może przedłużyć te terminy w sprawach zawiłych lub w innych uzasadnionych wypadkach.

- §2. W odpowiedzi na pozew pozwany powinien powołać wszystkie zarzuty i dowody. Art. 479¹² § 3 stosuje się odpowiednio.
- Art. 479¹⁵. Sąd jest związany uznaniem powództwa, chyba że nie znajduje ono uzasadnienia w okolicznościach sprawy lub dotyczy spraw wymienionych w art. 479¹ § 2 pkt 2 i 3.
- Art. 479¹⁶. Sąd powinien dążyć do wydania wyroku w sprawie w terminie trzech miesięcy od daty złożenia pozwu. Sprawy o zawarcie, zmianę i rozwiązanie umowy oraz o ustalenie jej treści powinny być rozpoznawane w pierwszej kolejności.
- Art. 479¹⁷. Sąd może wydać wyrok na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo oraz gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów sąd uzna, że sprawa jest dostatecznie wyjaśniona do stanowczego rozstrzygnięcia.
- Art. 479¹⁸. §1. Art. 339 § 3 nie stosuje się.
- §2. Sąd może wydać wyrok zaoczny na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany nie złożył odpowiedzi na pozew.
- Art. 479¹⁹. §1. Wyroki, o których mowa w art. 479¹⁷ i art. 479¹⁸, wiążą sąd od chwili podpisania sentencji.
- §2. Wyroki wymienione w § 1 sąd z urzędu doręcza obustronom z pouczeniem o przysługujących im środkach zaskarżenia.
- Art. 479²⁰. §1. Sąd rewizyjny rozpoznaje sprawę w granicach rewizji, bierze jednak z urzędu pod rozwagę naruszenie prawa materialnego i nieważność postępowania.
- §2. Sąd nie jest związany granicami ani wniosków, ani podstaw rewizji w sprawach, których przedmiotem są roszczenia wynikające z niedozwolonych praktyk monopolistycznych, z bezprawnego ograniczenia samodzielności podmiotu gospodarczego, z naruszenia ochrony środowiska lub z naruszenia przepisów dotyczących produkcji albo obrotu produktami złej jakości.
- Art. 479²¹. §1. Sąd rewizyjny, poza wypadkami określonymi w art. 388 § 2 i 3, uchyla zaskarżony wyrok jedynie wówczas, gdy wydanie wyroku co do istoty sprawy wymagałoby ponownego przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości lub w znacznej części.
- §2. Przepisu § 1 nie stosuje się w postępowaniu przed Sądem Najwyższym.
- Art. 479²². Po upływie dwóch lat od uprawomocnienia się wyroku nie można żądać wznowienia postępowania, chyba że strona była pozbawiona możliwości działania lub nie była należycie reprezentowana.
- Art. 479²³. Czynności należące do postępowania nakazowego i upominawczego są wykonywane przez sądy rejonowe.
- Art. 479²⁴. W postępowaniu nakazowym sąd może ponadto wydać nakaz zapłaty, jeżeli:

- 1) powód dołączył do pozwu dowód wezwania dłużnika do zapłaty i oryginał pisemnego oświadczenia dłużnika o uznaniu długu albo dołączył dowód zaakceptowanego przez dłużnika żądania zapłaty, zwróconego przez bank i nie zapłaconego z powodu braku środków na rachunku bankowym,
- 2) roszczenie jest w całości stwierdzone dokumentem prywatnym nie budzącym wątpliwości.

Art. 479²⁵. W razie skierowania sprawy do zwykłego postępowania albo w razie wniesienia zarzutów zgodnie z przepisami Kodeksu, Sąd rejonowy przekazuje sprawę sądowi wojewódzkiemu, jeżeli jest on rzeczowo właściwy.

Art. 479²⁶. Nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym na wniosek powoda:

- 1) będzie wydany, jeżeli przedmiotem roszczenia jest należność pieniężna nie przekraczająca kwoty 500 000 zł i do pozwu powód załączył odpis odpowiedniego dokumentu rachunkowego oraz pisma zawierającego wezwanie dłużnika do dobrowolnej zapłaty wraz z dowodami przesłania ich dłużnikowi, a z oświadczenia powoda lub z treści wniosku wynika, że dłużnik nie kwestionował należności,
- 2) może być wydany, jeżeli przedmiotem roszczenia jest należność pieniężna nie przekraczająca kwoty 500 000 zł, a z załączonych do pozwu dowodów albo z oświadczenia powoda wynika, że pozwany nie udzielił odpowiedzi na wezwanie do dobrowolnego spełnienia świadczenia lub nie wskazał przyczyn odmowy zaspokojenia roszczenia,
- 3) może być wydany, jeżeli przedmiotem roszczenia jest należność pieniężna nie przekraczająca 300 000 zł.

Art. 479²⁷. §1. Rewizję nadzwyczajną można oprzeć na zarzucie rażącego naruszenia prawa.

§2. Sąd Najwyższy oddala rewizję nadzwyczajną, gdy została ona złożona po upływie sześciu miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia. §3. Art.421 § 2 nie stosuje się.";

4) art. 691¹ otrzymuje brzmienie:

Art. 691¹. §1. Przepisy niniejszego działu stosuje się w sprawach o rozstrzygnięcie sporu między:

- 1) radą pracowniczą przedsiębiorstwa a dyrektorem przedsiębiorstwa,
- 2) organami przedsiębiorstwa a organem założycielskim przedsiębiorstwa,
- 3) organami przedsiębiorstwa a organem sprawującym nadzór nad przedsiębiorstwem.

§2. Sprawy wymienione w § 1 rozpoznają sądy wojewódzkie.";

5) treść art. 696 oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

"§2. W sprawach należących do właściwości sądów gospodarczych sądem określonym w § 1 jest odpowiedni sąd gospodarczy.";

6) w art. 696 § 3 i 4 skreśla się.

Art.7.

W ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. Nr 19, poz. 145) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 7 w ust. 1 w pkt 6 wyraz "arbitrażowym" i przecinek po tym wyrazie skreśla się;
- 2) w art. 10 w pkt 1 wyrazy "Główną Komisją Arbitrażową" i przecinek przed tymi wyrazami skreśla się;
- 3) w art. 18 w ust. 1 wyrazy "w komisjach arbitrażowych" i przecinek przed tymi wyrazami skreśla się;
- 4) w art. 22 w ust. 3 w pkt 1 wyrazy "i arbitrażowego" skreśla się;
- 5) w art. 24:
 - a) ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:
 - "3. Listy radców prawnych prowadzą rady okręgowych izb radców prawnych, które podejmują uchwały w przedmiocie wpisów na te listy.
 4. Właściwa w przedmiocie wpisu na listę radców prawnych jest rada, w której okręgu radca prawny ma miejsce zamieszkania.";
 - b) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

"5. Radzie okręgowej izby radców prawnych przysługuje prawo wglądu do akt osobowych i dyscyplinarnych osoby ubiegającej się o wpis, z zastrzeżeniem przepisów wydanych na podstawie art. 75.";
- 6) w art. 25 w ust. 2 wyrazy "można zwolnić osobę" zastępuje się wyrazami "jest zwolniona osoba";
- 7) w art. 26 wyrazy "arbitra w Państwowym Arbitrażu Gospodarczym" oraz wyraz "arbitrażową" skreśla się;
- 8) w art. 27 w ust. 2 wyrazy "prezes okręgowej komisji arbitrażowej" zastępuje się wyrazami "dziekan rady okręgowej izby radców prawnych";
- 9) w art. 28 w ust. 1 w pkt 2 przecinek po wyrazie "ścigania" zastępuje się wyrazem "lub" oraz wyrazy "lub w Państwowym Arbitrażu Gospodarczym" skreśla się;
- 10) art. 31 otrzymuje brzmienie:
 - "Art. 31. 1. Uchwałę w przedmiocie wpisu na listę radców prawnych rada okręgowej izby radców prawnych podejmuje w ciągu dwóch miesięcy od daty złożenia wniosku o wpis.
 2. Od uchwały rady okręgowej izby radców prawnych w przedmiocie wpisu służy zainteresowanemu odwołanie do Krajowej Rady Radców Prawnych w terminie 14 dni od daty doręczenia odpisu uchwały.

3. Na uchwałę Krajowej Rady Radców Prawnych w przedmiocie wpisu na listę radców prawnych oraz w wypadku niepodjęcia uchwały przez radę okręgowej izby radców prawnych w ciągu dwóch miesięcy od daty złożenia wniosku o wpis lub w razie niepodjęcia uchwały przez Krajową Radę Radców Prawnych w ciągu dwóch miesięcy od daty otrzymania odwołania – służy zainteresowanemu skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego, zgodnie z Kodeksem postępowania administracyjnego.";

11) po art. 31 dodaje się art. 31¹ w brzmieniu:

- "Art. 31¹. 1. Rada okręgowej izby radców prawnych zawiadamia w terminie 30 dni, Ministra Sprawiedliwości o każdej uchwale o wpisie na listę radców prawnych.
2. Wpis na listę radców prawnych uważa się za dokonany, jeżeli Minister Sprawiedliwości nie sprzeciwi się wpisowi w terminie 30 dni od daty otrzymania uchwały wraz z aktami osobowymi wpisanego. Sprzeciw wymaga uzasadnienia.
 3. Decyzja Ministra Sprawiedliwości może być zaskarżona do Naczelnego Sądu Administracyjnego przez zainteresowanego w terminie 30 dni od daty doręczenia tej decyzji.";

12) w art. 32:

- a) w ust. 2 wyrazy "Prezes okręgowej komisji arbitrażowej" zastępuje się wyrazami "Rada okręgowej izby radców prawnych",
- b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

"3. Aplikację radcowską odbywa się w jednostkach organizacyjnych, a co najmniej przez okres roczny – w sądzie, państwowym biurze notarialnym i prokuraturze, na podstawie porozumienia rady okręgowej izby radców prawnych z kierownikiem właściwej jednostki organizacyjnej, prezesem sądu wojewódzkiego lub prokuratorem wojewódzkim.";

13) art. 33 otrzymuje brzmienie:

- "Art. 33. 1. Na listę aplikantów radcowskich może być wpisana osoba, która spełnia warunki określone w art. 24 ust. 1 pkt 1–5 i została skierowana na aplikację radcowską przez zatrudniającą ją jednostkę organizacyjną oraz uzyskała pisemne zobowiązanie pokrycia kosztów aplikacji przez tę jednostkę, chyba że sama zobowiąże się do ich pokrycia. Prawa i obowiązki związane ze skierowaniem na aplikację radcowską powinny być określone w umowie zawartej między jednostką kierującą a osobą ubiegającą się o wpis i radą okręgowej izby radców prawnych.
2. W wypadku gdy osoba ubiegająca się o przyjęcie na aplikację nie jest zatrudniona w jednostce organizacyjnej, umowę wymienioną w ust. 1 zawierają osoba ubiegająca się o wpis i rada okręgowej izby radców prawnych.
 3. Uchwałę w przedmiocie wpisu na listę aplikantów radcowskich rada okręgowej izby radców prawnych podejmuje w

ciągu dwóch miesięcy od ustalonego przez radę ostatecznego terminu przyjmowania wniosków o wpis na listę aplikantów radcowskich. Okres przyjmowania wniosków nie może być krótszy niż miesiąc.

4. Przepisy art. 24 ust. 2–5, art. 31 ust. 2 i 3 i art. 31¹ stosuje się odpowiednio.";

14) po art. 36 dodaje się art. 36¹ w brzmieniu:

"Art. 36¹. 1. Aplikacja radcowska kończy się egzaminem radcowskim, który może być powtórzony, w razie niepomyślnego wyniku, jeden raz, w terminie ustalonym przez radę okręgowej izby radców prawnych.

2. W komisji egzaminacyjnej przeprowadzającej egzamin radcowski uczestniczy przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości.";

15) w art. 37 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

"4) w razie ustania zatrudnienia w jednostce organizacyjnej, która skierowała aplikanta na aplikację, chyba że inna jednostka organizacyjna w okresie nie przekraczającym trzech miesięcy potwierdzi skierowanie na aplikację albo aplikacja będzie kontynuowana na koszt aplikanta.";

16) art. 38 otrzymuje brzmienie:

"Art. 38. 1. Aplikację radcowską organizują i prowadzą okręgowe izby radców prawnych. Programy aplikacji radcowskiej są ustalane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości.

2. Organy samorządu radców prawnych współdziałają w sprawach związanych z organizowaniem i prowadzeniem aplikacji radcowskiej z organami administracji państwowej, sądami, państwowymi biurami notarialnymi, prokuraturą oraz jednostkami organizacyjnymi.";

17) art. 39 skreśla się;

18) w art. 41 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

"4) przygotowywanie aplikantów radcowskich do należytego wykonywania zawodu radcy prawnego oraz doskonalenie zawodowe radców prawnych,";

19) w art. 50 w ust. 4 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

"4) ustalenie liczby zastępców rzecznika dyscyplinarnego oraz wybór rzecznika dyscyplinarnego i jego zastępców,";

20) w art. 52 w ust. 2 wyraz "wicedziekan" zastępuje się wyrazem "wicedziekani";

21) w art. 59 w ust. 2 wyraz "wiceprezes" zastępuje się wyrazem "wiceprezesi";

22) w art. 60 pkt 8 otrzymuje brzmienie:

"8) uchwalanie regulaminów:

a) działalności samorządu i jego organów,

b) odbywania aplikacji radcowskiej i składania egzaminu radcowskiego oraz pokrywania kosztów aplikacji i ustalania ich wysokości,

c) prowadzenia list radców prawnych,";

23) w art. 72 w ust. 1 wyrazy "prezes Państwowego Arbitrażu Gospodarczego" oraz przecinek przed tymi wyrazami skreśla się.

Rozdział 3

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 8

1. Traci moc ustawa z dnia 23 października 1975 r. o Państwowym Arbitrażu Gospodarczym (Dz. U. Nr 34, poz. 183 i z 1982 r. Nr 31, poz. 214).
2. Nie zakończone prawomocnie do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy sprawy, toczące się w okręgowych komisjach arbitrażowych, przekazuje się do dalszego rozpoznania właściwym sądom. Czynności dokonane przed tymi komisjami są skuteczne, jeżeli odpowiadają przepisom dotychczasowym. Sprawy, w których nie zostały rozpoznane środki odwoławcze od orzeczeń okręgowych komisji arbitrażowych przez Główną Komisję Arbitrażową, przekazuje się Sądowi Najwyższemu – Izbie Cywilnej. W razie uchylenia orzeczenia, Sąd Najwyższy przekazuje sprawę właściwemu sądowi.
3. Sądy wojewódzkie wstępują w stosunki prawne związane z lokalami zajmowanymi przez odpowiednie okręgowe komisje arbitrażowe. Sąd Wojewódzki w Warszawie wstępuje także w stosunki prawne związane z lokalami zajmowanymi przez Główną Komisję Arbitrażową.
4. Mienie i środki finansowe pozostające w dyspozycji Głównej Komisji Arbitrażowej przekazuje się Sądowi Wojewódzkiemu w Warszawie, a mienie i środki finansowe pozostające w dyspozycji okręgowych komisji arbitrażowych przekazuje się odpowiednim terenowo sądom wojewódzkim.
5. Minister Sprawiedliwości ureguluje szczegółowo sprawy związane ze zniesieniem Głównej Komisji Arbitrażowej i okręgowych komisji arbitrażowych.

Art. 9.

1. Nie zakończone prawomocnie w sądach sprawy cywilne, które na mocy niniejszej ustawy stały się sprawami gospodarczymi, toczą się w dotychczasowym trybie. Jeżeli jednak sąd rewizyjny uchyli w całości lub w części zaskarżone orzeczenie, przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania właściwemu sądowi gospodarczemu.
2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do spraw rejestrowych, które z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy przejmuje właściwy sąd gospodarczy.

Art. 10.

Wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym orzeczeniem komisji arbitrażowej następuje według przepisów dotychczasowych, z tym że do wznowienia postępowania jest właściwy sąd, który według przepisów niniejszej ustawy byłby właściwy do rozpoznania sprawy.

Art. 11.

1. Od prawomocnego orzeczenia komisji arbitrażowej może być wniesiona rewizja nadzwyczajna według dotychczasowych przepisów, z tym że organ uprawniony wnosi ją do Sądu Najwyższego.
2. Jeżeli Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone orzeczenie, przekazuje sprawę do rozpoznania właściwemu sądowi. W sprawach gospodarczych dalsze postępowanie toczy się według przepisów niniejszej ustawy.
3. Podania o wniesienie rewizji nadzwyczajnej, skierowane do Prezesa Państwowego Arbitrażu Gospodarczego, a nie rozpatrzone do dnia wejścia w życie ustawy, podlegają przekazaniu do rozpatrzenia Ministrowi Sprawiedliwości.
4. Rewizje nadzwyczajne wniesione do Głównej Komisji Arbitrażowej, a nie rozpoznane do dnia wejścia w życie ustawy, podlegają przekazaniu Izbie Cywilnej Sądu Najwyższego.

Art. 12.

1. W okresie do dnia 31 grudnia 1990 r. do właściwości sądów rejonowych (sądów gospodarczych) należą sprawy, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza kwoty 500.000 zł. Art. 479³ § 2 pkt 1 kpc nie stosuje się.
2. W okresie wymienionym w ust. 1 sąd w pierwszej instancji rozpoznaje sprawy w składzie jednego sędziego bez udziału ławników, jeżeli wartość przedmiotu sporu nie przekracza kwoty 300.000 zł. W okresie tym przepisu art. 479⁵ § 1 pkt 2 kpc nie stosuje się.

Art. 13.

1. W terminie do dnia 31 sierpnia 1989 r. Minister Sprawiedliwości przedstawi Radzie Państwa wnioski o powołanie z dniem 1 października 1989 r.:
 - 1) arbitrów Głównej Komisji Arbitrażowej – na stanowiska sędziów Sądu Wojewódzkiego w Warszawie,
 - 2) arbitrów okręgowych komisji arbitrażowych, ze stażem co najmniej pięcioletnim na tym stanowisku – na stanowiska sędziów sądów wojewódzkich, właściwych ze względu na ich miejsce zamieszkania,
 - 3) pozostałych arbitrów okręgowych komisji arbitrażowych – na stanowiska sędziów sądów rejonowych, właściwych ze względu na ich miejsce zamieszkania– spełniających wymagania określone w art. 53 pkt 1–4 i 8 i wobec których nie zachodzą przeszkody z art. 55 i 56 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych.
2. Asesorzy i aplikanci arbitrażowi z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stają się asesorami i aplikantami sądowymi.
3. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy:
 - 1) pracownicy administracyjni i obsługi Głównej Komisji Arbitrażowej stają się pracownikami Sądu Wojewódzkiego w Warszawie,
 - 2) pracownicy administracyjni i obsługi okręgowych komisji arbitrażowych stają się pracownikami sądów wojewódzkich lub sądów rejonowych, właściwych ze względu na ich miejsce zamieszkania,

4. Do okresu pracy, od którego zależy wymiar urlopu dodatkowego przysługującego sędziemu, wlicza się również okresy pracy w Państwowym Arbitrażu Gospodarczym na stanowisku arbitra, asesora i aplikanta.
5. Arbitrzy, asesory i aplikanci arbitrażowi oraz pracownicy administracyjni i obsługi komisji arbitrażowych mogą, w terminie miesiąca od dnia ogłoszenia ustawy, złożyć pisemne oświadczenia o odmowie zatrudnienia w sądach wymienionych w ust. 1–3, stosownie do niniejszej ustawy. Osoby te, zatrudnione w Głównej Komisji Arbitrażowej, mogą składać oświadczenia o odmowie zatrudnienia Prezesowi Państwowego Arbitrażu Gospodarczego, natomiast osoby zatrudnione w okręgowych komisjach arbitrażowych – prezesowi właściwej okręgowej komisji arbitrażowej. W tym wypadku stosunek pracy wygasa z upływem czterech miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy.
6. Stosunek pracy z arbitrami, którzy nie spełniają warunków wymienionych w ust. 1, wygasa z upływem czterech miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy, przy zachowaniu zasad rozwiązywania stosunku pracy z urzędnikami mianowanymi w razie likwidacji urzędu państwowego.
7. Wygaśnięcie stosunku pracy, o którym mowa w ust. 5 i 6, pociąga za sobą skutki, jakie przepisy prawa wiążą z rozwiązaniem umowy o pracę przez zakład pracy za wypowiedzeniem.
8. Arbitrzy okręgowych komisji arbitrażowych, powołani na stanowisko sędziego sądu rejonowego, zachowują prawo do dotychczas pobieranego wynagrodzenia zasadniczego przez okres sześciu miesięcy.
9. Arbitrzy i pracownicy administracyjni, którzy pobierają dodatki funkcyjne w komisjach arbitrażowych, zachowują prawo do tych dodatków w dotychczasowej wysokości przez okres sześciu miesięcy, gdy obejmą w sądzie stanowiska, na których przysługuje dodatek w niższej wysokości niż pobierany dotychczas lub jeżeli dodatek nie przysługuje.

Art. 14.

W okresie dwóch lat od dnia wejścia w życie ustawy Minister Sprawiedliwości może delegować sędziego sądu wojewódzkiego i sędziego sądu rejonowego, orzekającego w sprawach gospodarczych, bez jego zgody, do pełnienia obowiązków sędziego sądu rejonowego w sądzie gospodarczym przez okres do sześciu miesięcy w ciągu roku.

Art. 15.

Przepis art. 8 ust. 2 stosuje się odpowiednio do spraw w przedmiocie wpisu na listę radców prawnych i spraw w przedmiocie wpisu na listę aplikantów radcowskich, z tym że sprawy te, toczące się przed prezesami okręgowych komisji arbitrażowych, przekazuje się do dalszego rozpoznania właściwym radom okręgowych izb radców prawnych, a sprawy, w których wniesiono środki odwoławcze od decyzji prezesów okręgowych komisji arbitrażowych, przekazuje się Krajowej Radzie Radców Prawnych. W razie uchylecia decyzji, Krajowa Rada Radców Prawnych przekazuje sprawę właściwej radzie okręgowej izby radców prawnych.

Art. 16.

Listy radców prawnych i listy aplikantów radcowskich, prowadzone dotychczas przez okręgowe komisje arbitrażowe, przekazuje się wraz z aktami osobowymi właściwym radom okręgowych izb radców prawnych do dalszego prowadzenia.

Art. 17.

Aplikanci radcowscy, którzy w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy odbywają aplikację radcowską, kończą tę aplikację według przepisów dotychczasowych, z tym że aplikację radcowską prowadzą okręgowe izby radców prawnych.

Art. 18.

1. Ilekroć w Kodeksie cywilnym i innych ustawach jest mowa o Państwowym Arbitrażu Gospodarczym, należy przez to rozumieć sądy gospodarcze w stosunku do podmiotów w tych przepisach wymienionych.
2. Przepis ust. 1 nie narusza przepisów regulujących stosunki prawne między podmiotami będącymi jednostkami gospodarki uspołecznionej.

Art. 19.

W ustawie z dnia 1 grudnia 1961 r. o izbach morskich (Dz. U. Nr 58. poz. 320 i z 1975 r. Nr 16, poz. 91) w art. 11 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

- "1. W zakresie wynagradzania pracowników izb morskich mają odpowiednie zastosowanie:
- 1) do przewodniczących i wiceprzewodniczących – przepisy w sprawie wynagradzania sędziów sądów powszechnych,
 - 2) do pozostałych pracowników – przepisy w sprawie zasad wynagradzania pracowników administracyjnych, pomocniczych, technicznych i obsługi sądów powszechnych."

Art. 20.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 października 1989 r., z tym że art. 8 ust. 5 i art. 13 ust. 1, 5 i 6 wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.